

Nr 178.

Ankom till riksdagens kansli den 13 juni 1941 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet.

(2:a avd.)

I propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1941/42 har Kungl. Maj:t (punkten 4 av det vid nämnda proposition, kapitalbudgeten, såsom bilaga 4 fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1941) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet för budgetåret 1941/42 beräkna ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 25 april 1941 dagtecknad proposition, nr 223, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag föreslagit riksdagen att till Nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Av sistnämnda statsrådsprotokoll inhämtas bland annat:

För budgetåret 1937/38 anvisades ett anslag av 5 000 kronor till utredning rörande nybyggnad för institutet. I skrivelse den 8 februari 1938 framlade byggnadsstyrelsen utredning och förslag i ärendet, utmynnande i hemställan om anvisande av medel till en allmän arkitekttävling rörande nybyggnad för institutet. Framställningen föranledde efter remissbehandling förslag i ämnet till 1938 års riksdag, vilken för ändamålet anvisade ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

Arkitekttävlingen skulle avse nybyggnad för institutet på höjdplatån närmast nordost om Stadion i Stockholm, mellan denna anläggning och Östermalms idrottsplats samt allmänna barnbördshuset. Även andra alternativa förläggningsplatser i huvudstaden eller dess närhet hade varit under diskussion, bland annat ett såsom Alternativ A: 3 betecknat område nordost om Östermalms idrottsplats mitt emot Livregementets till häst kaserner och gränsande till Östermalms idrottsplats och Sturevägen (numera Lidingövägen). Sistnämnda alternativ hade tillstyrkts av institutets direktion och byggnadsstyrelsen men avstyrkts av chefen för armén, enär området vore erforderligt för militära ändamål, samt av riksmarskalksämberet, bland annat med hänsyn till gällande upplåtelse. Av områdets omkring 18 har vore nämligen omkring 12 upplåtna till militärt övningsfält och återstoden

upplåten till Stockholms fältrittklubb jämlikt kontrakt av den 1 oktober 1929, vilket gällde tills vidare med ett års uppsägning.

Arkitekttävlingen ledde till, att ett av arkitekterna G. Wejke och K. Ödeen upprättat förslag belönades med första pris. Byggnadsstyrelsen förklarade sig anse, att detta förslag bäst lämpade sig att läggas till grund för byggnadsförslag. Ifrågavarande förslag hade kostnadsberäknats till 4 500 000 kronor enligt följande specifikation:

Entrébyggnad och hörsalar	kronor	1 074 000
Gymnastikbyggnader	»	817 000
Simanläggning	»	594 000
Pannskorsten	»	8 000
Elevmäss och folkdanssal	»	185 000
Idrottshall	»	747 000
Fysiologisk institution	»	318 000
Bostad för vaktmästare och maskinist..	»	38 000
Uppvisningshall	»	390 000
Fäkt- och brottningshallar	»	159 000
Bostad för portvakt	»	20 000
Planeringsarbeten	»	150 000

Summa kronor 4 500 000.

På grundval av i januari 1941 rådande prisnivå hava kostnaderna beräknats till 5 200 000 kronor.

Den 5 mars 1940 anbefalldes byggnadsstyrelsen att i samråd med institutets direktion inkomma med förslag till den begränsning i byggnadsprogrammet, som kunde befinnas påkallad med hänsyn till det ändrade statsfinansiella läget.

Byggnadsstyrelsen och *direktionen* hava därefter enats om ett i väsentlig utsträckning inskränkt byggnadsprogram, kostnadsberäknat till 3 575 000 kronor.

Förslaget innebär, att de olika enheterna i den planerade anläggningen var för sig beskurits och att uppförandet av vissa av dessa enheter ställts på framtiden. Sålunda har den till en fristående byggnad förlagda större gymnastiksalen, avsedd för uppvisningar m. m., ansetts böra hänföras till en senare byggnadsetapp. En fäktningshall och en brottningshall, vilka skulle sammanföras till en gemensam fristående byggnad, hava likaledes ansetts kunna ställas på framtiden. Flertalet av de lokaler, som enligt det av byggnadsstyrelsen och direktionen förordade beskurna förslaget därefter återstå, bilda en länga av sinsemellan förenade byggnader. I mitten skulle ligga två byggnadskroppar, vardera innehållande två mindre gymnastiksalar jämte omklädningsrum m. m. Till ena sidan av detta mittparti hava förlagts värme-centralen och en badanläggning, bland annat inrymmande en simhall (omkring 25×12 meter). På andra sidan av mittpartiet skulle läggas en administrationsbyggnad med kansli lokaler, hörsalar, bibliotek, vissa museilokaler m. m. Fristående byggnader skulle uppföras för fysiologiska institutet och för en idrottshall (omkring 77×30 meter). Ytterligare en fristående

byggnadskropp, förenad med huvudkomplexet medelst en genomgångsordning, skulle innehålla elevmässa jämte en sal (ungefär 21×11 meter), avsedd för demonstrationer i samband med undervisningen i lekar och folkdanser samt — intill dess fäktnings- och brottningshallar tillkommit — även för specialundervisning i fäktning och brottning.

Direktionen har understrukt nödvändigheten av att samtliga lokalutrymmen så planerades, att erforderliga utvidgningar kunde vidtagas i den utsträckning och på det sätt, behovet kunde komma att kräva.

Vidare ansågo sig direktionen böra uttala, att den ursprungliga byggnadsplanen, när tidsläget så medgävo, borde komma att fullföljas.

I utlåtande den 5 april 1941 har 1940 års *civila byggnadsutredning* föreslagit *dels* ändrad förläggning av nybyggnaderna för institutet, *dels ock* vissa ytterligare förenklingar i byggnadsprogrammet.

Ä n d r a d f ö r l ä g g n i n g. Genom förläggning av gymnastiska centralinstitutet på annan tomt än den tidigare planerade skulle enligt utredningen kunna göras en besparing av sammanlagt omkring 200 000 kronor.

Vid granskning av det föreliggande förslaget hade utredningen till en början uppmärksammat, att den fastställda tomten vore ägnad att avsevärt öka kostnaderna för företaget. Dess starkt kuperade och bergiga beskaffenhet medförde, att enbart utgifterna för iordningställandet kunde beräknas bli omkring 200 000 kronor högre än om en plan tomt ifrågakomme. Därtill komme, att byggnadsarbetenas tekniska genomförande torde draga större kostnader på sagda tomt än nödigt. Utredningen ville fördenskull föreslå, att redan med hänsyn till nu anförda omständigheter frågan om byggnadernas förläggning upptoges till ny prövning.

Ytterligare önskade utredningen framhålla, att jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 22 november 1940 marinförvaltningen hade att i samråd med utredningen framlägga plan rörande nybyggnad för sjökrigsskolan. Av det föreliggande programmet hade framgått, att vissa lokalbehov vid de båda institutionerna — utredningen åsyftade främst simhalls- och idrottsanordningar — överensstämde. Det framstode då som ändamålsenligt att söka i görligaste mån lokalt sammanhålla de båda institutionerna i syfte att i och för sig dyrbara anläggningar skulle kunna i största möjliga utsträckning utnyttjas gemensamt av dem. Med hänsyn till den förläggning, som främst ansetts önskvärd ur sjökrigsskolans synpunkt, nämligen Stora Skuggan invid Värtan, skulle detta syfte främjas, därest gymnastiska centralinstitutet förlades till eller i närheten av ett annat av de områden, som tidigare varit under omprövning, området nordost om Östermalms idrottsplats vid Sturevägen (alternativ A:3). Alternativt torde, vid en förläggning av sjökrigsskolan till Djurgården, norr om Djurgårdsbrunnskanalens mynning, gymnastiska centralinstitutet kunna tänkas förlagt inom området väster därom å sydöstra delen av Ladugårdsgärde. Enligt de båda alternativen, men särskilt vid det sistnämnda, vunnos ur byggnadsekonomisk synpunkt gynnsammare tomtförhållanden.

Utredningen hade vid sin granskning av byggnadsförslaget ansett sig böra utgå ifrån att en ändrad förläggning av gymnastiska centralinstitutet kunde åvägbringas.

B y g g n a d s p r o g r a m m e t. Beträffande byggnadsprogrammet gäll-

de, att byggnadsstyrelsen i fråga om det omedelbara genomförandet av det samma vidtagit åtskilliga reduktioner, vilka utredningen funne välbetänkta och gäve sin anslutning. Enligt utredningens mening kunde man i detta avseende gå ännu ett steg längre, utan att ändamålsenligheten mera allvarligt skadades.

Byggnadsutredningen har föreslagit *dels* en förenklad konstruktion av idrottshallen genom borttagande av takfönstren, *dels* minskning av gymnastiksalarnas storlek från 27×13 meter till 25×12 meter, eventuellt även inskränkning av deras antal från 4 till 3, samt avklädningsrummens förläggande till en souterrängvåning m. m., *dels* vissa inskränkningar beträffande administrationsbyggnaden.

Beträffande *mässbyggnaden* och *simhallsanläggningen* har byggnadsutredningen anfört:

Förslaget upptog en särskild *mässbyggnad*, ansluten till en s. k. *folkdanssal*, tillsammans detaljberäknade till 287 500 kronor. Av principiella skäl kunde utredningen icke finna tillrädligt, att för institutets elever på statsverkets bekostnad tillhandahölles särskild elevmäss. Däremot borde tillgång till skäligt utrymme för lunchrum beredas, och ansåge utredningen, att detta lämpligen borde förläggas till administrationsbyggnaden, enligt vad utredningen i det följande närmare angäve. Icke heller kunde utredningen förorda, att medel beräknades för den s. k. folkdanssalen. I den mån folkdansövningar inginge i utbildningen, borde dessa kunna förläggas exempelvis till någon av gymnastiksalarna, liksom avslutningar och dylikt borde kunna föriggå därstädes. Utan egentlig olägenhet syntes här en avsevärd besparing kunna ske.

Vad slutligen beträffande *simhallsanläggningen*, detaljberäknad till 435 000 kronor, vartill komme för oförutsett m. m. omkring 40 000 kronor, tillsammans 475 000 kronor, skulle utredningen i nuvarande tidsläge icke anse tillrädligt att densamma omedelbart utfördes, därest den avsåges utnyttjad enbart för institutets räkning. Om anläggningen skulle kunna utnyttjas jämväl av sjökrigsskolan och måhända även av de militära högskolornas elever, ville utredningen emellertid icke motsätta sig, att även denna del av byggnadsföretaget komme till utförande. Mot den föreliggande planen syntes ingen egentlig erinran kunna framställas.

I yttrande över byggnadsutredningens förslag har institutets direktion anfört bland annat:

Vad till en början anginge *tomtfrågan*, hade direktionen intet att erinra mot en förläggning till området nordost om Östermalms idrottsplats eller till ett område i sydöstra delen av Ladugårdsgårde, under förutsättning dock att en ändrad förläggning icke nämnvärt fördröjde byggnadsarbetets igångsättande. Båda dessa tomter och särskilt den nordost om Östermalms idrottsplats belägna vore i viktiga avseenden överlägsna den nu fastställda. Direktionen ville emellertid framhålla, att för en förläggning till sydöstra delen av Ladugårdsgårde krävdes iordningställandet för institutets räkning av en där befintlig idrottsplats. Mot en förläggning längre bort från staden talade starka

skäl ur undervisningens synpunkt med hänsyn särskilt till nödvändigheten för eleverna att kunna komma till skolor för sina undervisningsövningar. Direktionen ville i övrigt hänvisa till tidigare avgivna utlåtanden i tomfrågan.

Direktionen hade givetvis intet att erinra mot att simhall och idrottshall finge disponeras av sjökrigsskolans elever under de tider av dagen, då dessa lokaler icke erfordrades för institutets undervisning. Tekniska svårigheter torde ej omöjliggöra ett dylikt sambruk. Framhållas borde emellertid, att, vare sig ett dylikt sambruk komme till stånd eller icke, simhall och idrottshall vore oundgängliga för undervisningens bedrivande vid gymnastiska centralinstitutet.

Vid en högskola av centralinstitutets art vore behovet av *mässlokaler* för elever mycket trängande. I undervisningen inginge utöver teoretisk utbildning kroppsligt mycket ansträngande övningar. Eleverna måste därför utöver matrum ha tillgång till lokaler för vila och rekreation. Detta medförde, att utrymmesbehovet — då det rörde sig om både manliga och kvinnliga elever — måste bli tämligen stort. Institutets mässlokaler vore icke att jämställa med elevkårernas byggnader vid andra högskolor. De vore lika ofrånkomliga som t. ex. duschrum och likartade hygieniska anordningar. De av civila byggnadsutredningen föreslagna mässlokalerna upptog två elevrum om vardera cirka 36 kvadratmeter jämte en matsal. Att dessa utrymmen vore för små för institutets för närvarande omkring 60 kvinnliga och 30 manliga elever syntes uppenbart. En utökning av dessa lokalutrymmen vore därför erforderlig. Tilläggas borde att bibliotekets läsesal måste stå till förfogande för sitt egentliga ändamål och sålunda icke kunde utnyttjas som mässlokal.

Departementschefen har förklarat sig anse frågan om anskaffande av nya lokaler åt gymnastiska centralinstitutet av sådan betydelse för dess verksamhet, att han ansett sig icke kunna underlåta att förorda byggnadsprogrammens genomförande utan ytterligare uppskov.

I fråga om detaljerna i byggnadsprogrammet har departementschefen i hudsak anslutit sig till byggnadsutredningens förslag.

Vad först anginge byggnaderna för den *fysiologiska institutionen* och *idrottshallen*, vore centralinstitutet mycket illa lottat i fråga om lokaler för fysiologisk forskning och undervisning samt för idrottsutbildning. Vid byggnadsprogrammets genomförande vore det av den största betydelse, att dessa viktiga delar av institutets verksamhet tillgodosåges. Departementschefen ansåge icke tillrådligt att reducera de för dessa ändamål beräknade utrymmena. Däremot syntes böra övervägas att, på sätt utredningen förordat, förenkla idrottshallens konstruktion. Då emellertid en förutsättning för en förenklad konstruktion syntes vara, att de planerade takfönstren slopades, torde, innan definitiv ställning togs till detta förslag, frågan böra underkastas teknisk utredning i syfte att klargöra, om takfönster vore erforderliga eller icke. Endast om denna utredning klart gäve vid handen, att med hänsyn till belysningsförhållandena takfönster vore oundgängligen nödvändiga, torde civila byggnadsutredningens förslag på denna punkt böra frångås. Det syntes få ankomma på Kungl. Maj:t att träffa avgörande i denna fråga.

Byggnadsutredningen hade föreslagit, att den särskilda byggnaden för *elevmäss och demonstrationssal* skulle utgå ur programmet, varigenom en

besparing av 287 500 kronor skulle ernås. För egen del ville departementschefen framhålla, att vid bedömandet av det nu föreliggande byggnadsprogrammet och de beskrifningar i detta, som av kostnadshänsyn måste företagas, en viktig hållpunkt måste vara, att endast sådana begränsningar vidtoges, som kunde genomföras utan svårare olägenheter för verksamheten vid centralinstitutet. Onekligen skulle det vara till viss fördel för institutet att, särskilt sedan fäkt- och brottningshallarna samt stora samlings-salen uteslutits från byggnadsprogrammet, få tillgång till de utrymmen, som demonstrationssalen skulle erbjuda. Därest — såsom departementschefen i det följande föreslog — fyra gymnastiksalor redan från början anordnades, syntes det emellertid möjligt, att verksamheten kunde tills vidare tillfredsställande bedrivas, även om demonstrationssalen icke komme till stånd. Departementschefen biträdde därför i denna del den upplåtning, som företratts av byggnadsutredningen, men förutsatte härvid, att denna byggnadsenhet komme till utförande framdeles, om erfarenheten skulle visa att den vore erforderlig. I detta syfte borde vid planeringen av byggnadsarbetena utrymme reserveras för ändamålet. Vad elevmässen beträffade, skulle denna enligt byggnadsutredningens förslag av principiella skäl uteslutas ur byggnadsprogrammet och ersättas med utrymmen för lunchrum och lärum i administrationsbyggnaden. Som regel hade statsverket hittills endast då det gällt lägre undervisningsanstalter tillhandahållit lokaler, motsvarande den ifrågasatta elevmässen, men däremot, då det gällt högre läroanstalter av civil natur, utgått från att eleverna själva, med bidrag eventuellt av lotterimedel eller på annat sätt, anskaffa mässlokaler. För egen del funne departementschefen med hänsyn till de speciella arbetsförhållandena vid centralinstitutet det knappast ur principiell synpunkt betänkligt, om staten skulle tillhandahålla mässlokaler åt eleverna. Då emellertid byggnadsutredningens förslag under nu rådande förhållanden syntes innebära en godtagbar lösning av denna fråga och då svårigheter icke torde möta att senare, om så skulle visa sig behöfligt, anordna lokaler i anslutning till byggnadsstyrelsens förslag, ansåge departementschefen sig böra nu förorda byggnadsutredningens förslag.

Vad *gymnastiksalorna* beträffade, hade byggnadsutredningen ifrågasatt, om icke antalet sådana salor borde kunna begränsas från fyra till tre. Utredningen hade dock icke direkt påyrkat en sådan begränsning utan ansett, att frågans bedömande borde bli beroende av huruvida vid den fortsatta utredningen sådana omständigheter av undervisningsteknisk natur framkomme, som kunde tillfredsställande motivera det högre antalet salor. Då av direktionen lämnade uppgifter syntes utvisa, att fyra gymnastiksalor vore behöfliga, om demonstrationssalen icke nu medtoges, ville departementschefen icke i detta hänseende ifrågasätta någon ändring i det av byggnadsstyrelsen tillstyrkta förslaget. Byggnadsutredningen hade jämväl uttalat sig för ett övervägande av möjligheterna att förenkla gymnastikbyggnadernas utförande. Departementschefen tillstyrkte för egen del, att förnyat övervägande komme till stånd genom byggnadsstyrelsens försorg; vid ritningarnas definitiva utformning syntes dock böra räknas med att gymnastiksalorna erhöles en storlek av omkring 27×13 meter, såvida det icke vid en närmare undersökning befundes lämpligt att giva vissa av salorna mindre mått. Den besparing, som kunde ernås genom en allmän minskning av dimensionerna, torde icke komma att uppgå till så betydande belopp, att de i längden kunde uppväga olägenheterna av en ytter-

ligare inknappning av dessa utrymmen, som enligt det ursprungligen framlagda förslaget skulle omfatta 30×16 meter.

Beträffande *simhallsanläggningen* syntes råda en enstämmig uppfattning om dess betydelse ur undervisningssynpunkt. Byggnadsutredningen hade dock med hänsyn till nuvarande tidsläge ansett tveksamt, huruvida denna anläggning nu borde komma till utförande, såvida den icke kunde användas jämväl för sjökrigsskolan, vars nybyggnadsfråga för närvarande vore under utredning. Detta spörsmål sammanhängde i sin tur med frågan om institutets förläggning. Denna fråga, i vilken 1938 års riksdag fattat ståndpunkt, torde nu böra bland annat på grund av önskvärdheten att reducera kostnaderna för byggnadsföretaget upptagas till förnyat övervägande.

Såsom *förläggningsplats* för institutets nybyggnader hade i propositionen 1938: 229 förordats bergshöjden närmast nordost om Stadion såsom den med hänsyn till rådande omständigheter lämpligaste. Vissa andra förläggningsplatser hade därvid även varit under diskussion. Såsom särskilt lämpligt hade vitsordats ett såsom alternativ A: 3 betecknat förslag att förlägga nybyggnaderna till ett något längre bort från Stadion liggande område i hörnet mellan Lidingövägen (f. d. Sturevägen) och Östermalms idrottsplats och nordost om den senare. Då detta område emellertid funnits behövt bland annat såsom militär övningsplats, hade detsamma icke då ansetts kunna påräknas. Enligt vad departementschefen erfarit, torde numera finnas vissa utsikter att kunna få disponera området såsom förläggningsplats för institutets nybyggnader. Såvitt departementschefen kunde finna, skulle detta innebära en mycket god lösning av förläggningsfrågan, vilken även skulle möjliggöra ett sambruk av bland annat simanläggningen mellan centralinstitutet och sjökrigsskolan, därest den sistnämnda på sätt ansetts önskligt komme att förläggas till Stora Skuggan invid Värtan. Såsom alternativ förläggningsplats för sjökrigsskolan hade nämnts området norr om Djurgårdsbrunnskanalens mynning; skulle så komma att bli fallet, hade byggnadsutredningen för att möjliggöra dylikt sambruk tänkt sig en förläggning av centralinstitutet på sydöstra delen av Ladugårdsgärdet. Även detta alternativ syntes godtagbart. Påpekas kunde, att institutets direktion ansett båda de nu nämnda alternativen överlägsna den förläggningsplats, som år 1938 bestämdes till ledning för arkitektävlingen.

Byggnadsutredningen hade framhållit, att, vilketdera av de nämnda alternativen som än valdes, kostnaderna för institutets nybyggnader kunde nedbringas med omkring 200 000 kronor i jämförelse med kostnaderna vid byggnadernas uppförande på det bergiga och kuperade tomtområdet nordost om Stadion. Utredningen hade därför utgått från att en ändrad förläggning av institutet åvägabringades. För egen del funne departementschefen starka skäl tala för ett närmare övervägande av möjligheterna att förlägga institutet i enlighet med ettdera av de av byggnadsutredningen angivna alternativen. Därest riksdagen icke framställde erinran däremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut i denna förläggningsfråga. Skulle därvid intet av de nyss nämnda alternativa förläggningsplatserna finnas kunna ifrågakomma, torde institutet böra förläggas till tomtområdet nordost om Stadion. Departementschefen utginge från att ett genomförande av detta angelägna byggnadsföretag icke skulle fördröjas genom dessa överväganden.

Om, på sätt departementschefen förordat, centralinstitutets förläggning anpassades så att sambruk av simanläggningen med sjökrigsskolan möjlig-

gjordes, borde denna anläggning medtagas i det nu aktuella byggnadsprogrammet för centralinstitutet. Visade det sig icke möjligt att utnyttja simanläggningen på detta sätt, torde frågan om anläggningens utförande få underställas 1942 års riksdag.

Det byggnadsprogram, departementschefen sålunda förordad, torde — oavsett utgifter för konstnärlig utsmyckning — kunna beräknas draga en kostnad av omkring 2 885 000 kronor, om förläggningsplatsen ändrades på sätt förut berörts. Skulle det visa sig möjligt att förenkla idrottshallens konstruktion i enlighet med vad byggnadsutredningen ifrågasatt, skulle kostnaderna stanna vid ett omkring 50 000 kronor lägre belopp.

Utskottet är ense med departementschefen därom att frågan om anskaffande av nya lokaler för gymnastiska centralinstitutet är av den vikt, att byggnadsprogrammet synes böra genomföras utan ytterligare uppskov.

Utskottet.

Beträffande frågan om de nya lokalernas förläggning har utskottet kommit till den uppfattningen, att av de ifrågasatta förläggningsplatserna det såsom alternativ A: 3 betecknade förslaget, avseende området i vinkeln mellan Lidingövägen och Östermalms idrottsplats och nordost om den senare, måste anses vara det ur skilda synpunkter lämpligaste för institutets vidkommande, bland annat med hänsyn till att frågan om tillgång till en för institutets verksamhet nödvändig idrottsplats därigenom kan lösas på ett ändamålsenligt sätt utan särskild kostnad. Såsom av den i propositionen nr 223 lämnade redogörelsen framgår har det emellertid befunnits ändamålsenligt att anknyta frågan om förläggningen av centralinstitutet till det under utredning varande spörsmålet om nybyggnad för sjökrigsskolan, i syfte att bland annat möjliggöra ett sambruk av institutets simhall mellan nämnda institutioner. Skulle sjökrigsskolan komma att, såsom ifrågasatts, förläggas till den s. k. Hundudden vid Djurgårdsbrunnskanalen, har departementschefen såsom alternativ förläggningsplats för centralinstitutet förordad sydöstra delen av Ladugårdsgärdet. Utskottet har under den av departementschefen angivna förutsättningen för sin del icke ansett sig böra motsätta sig en dylik lösning av frågan.

Vad angår själva nybyggnadsprogrammet kan utskottet ansluta sig till departementschefens förslag. Utskottet vill emellertid understryka angelägenheten av att tomt- och lokalutrymmena planeras så, att utvidgningar kunna vidtagas i framtiden, om så befinnes erforderligt. Beträffande anordnande av mässlokaler för eleverna kan utskottet giva sin anslutning till den principiella uppfattning, varåt departementschefen givit uttryck. I övrigt har vad departementschefen anfört och föreslagit icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Nybyggnad för gymnastiska centralinstitutet* för budgetåret 1941/42 såsom kapitalinvestering i

statens allmänna fastighetsfond anvisa ett *reservationsanslag*
av 600 000 kronor.

Stockholm den 13 juni 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 177.
